

meves primeres classes de català al seminari.

L'únic retret que li faria a Robert Roqué, amb tot el respecte i amistat, és que hagi optat per fer el llibre d'una tirada, només a base de memòria puntual, i no hagi fet l'esforç de contrastar amb arxius o altres publicacions, o fins i tot amb els companys d'aquell moment, noms, dates i situacions. Tampoc no hagués anat malament que l'hagués posat en mans d'un editor de textos. No hi hauria errades de noms propis escrits en diferents versions, o, per exemple –cosa que em va saber molt de greu– paràgrafs en llatí escrits tal com raja, amb incorreccions. Tot i això, considero que el llibre és una eina molt apreciable i que servirà indubtablement per a qualsevol consultant o historiador que un dia tingui la paciència d'escriure sobre aquells anys del Seminari Menor de Girona.

Enric Matarrodona

La modernitat d'Aurora Bertrana

GRANELL, Glòria; MONTAÑA, Daniel; RAFART, Josep [curadors].
Aurora Bertrana, una dona del segle XX.
Biblioteca Milà i Fontanals, núm. 41. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001. 156 pàgines.

És un plaer llegir els treballs que es presenten en aquest llibre, que corresponen a les

deu comunicacions presentades a les Jornades d'Homatge a Aurora Bertrana amb motiu dels vint-i-cinc anys de la seva mort, que van tenir lloc l'octubre del 1999. Ja d'entrada, *Lectura crítica de les memòries d'Aurora Bertrana*, escrit pel professor de literatura catalana a la UdG Xavier Pla, ens presenta aquesta autora –injustament massa poc coneguda, si no desconeguda– amb una profunditat d'anàlisi que atia la curiositat del lector des de l'inici. Bertrana irromp amb força en l'òrbita cultural personal a través de les nou comunicacions resultants de la recerca i la memòria, la darrera de les quals és la narració de com s'ha elaborat el Fons d'Aurora Bertrana a la UdG.

La modernitat de l'escriptora s'evidencia en la seva obra i en la seva vida, que la va remoure entre l'exili i la pobresa. Ser defensora de les llibertats individuals i del progrés social en l'època que va haver de viure va

produir-li el desencaixament vital de què parla Pla, i enllaça amb la literaturització del jo amb què s'embolcallà, que també analitza Neus Real. En la resta de comunicacions trobem estudis sobre les seves relacions amb altres personatges, com Caterina Albert i Pau Casals, i també el testimoni de la coneixença personal d'Enric Sabadell, a més de tres treballs sobre la seva obra que se sumen a esperonar el lector a descobrir-la de manera directa. L'interès del llibre és indiscutible; només em quedaria fer una observació: la presència d'algunes errades ortogràfiques i de puntuació em sorprèn, perquè contrasta amb la qualitat del llibre, tant en la disposició dels treballs com en els seus excel·lents continguts.

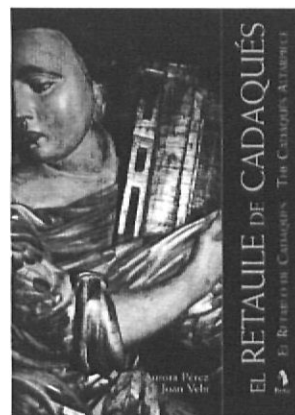
Rosa Masegosa

Viatge al patrimoni cadaquesenc

PÉREZ, Aurora; VEHI, Joan.
El retaule de Cadaqués.
Ed. Pòrtic.
Barcelona, 2001. 179 pàgines.

El lector actual és un animal omnívor, un ésser inquiet que es deleix pels temes més diversos, des del bricolatge, l'acupuntura o els viatges fins als llibres d'autoajuda. Però si hi ha una constant, un valor segur, és l'èxit de la història

local, on, no ho oblidem, la Diputació de Girona ha exercit un paper pioner. *El retaule de Cadaqués* s'inscriu en aquesta temàtica, que tant ha contribuït a fixar l'esquifida bastida cultural del país.

Com indica el títol, és un estudi, acurat i rigorós, sobre el retaule barroc de l'església de Cadaqués; també inclou un comentari sobre la resta de retaules menors del recinte sagrat. Aurora Pérez, especialista en la qüestió (la seva tesi, sobre el barroc català, és de l'any 1986), ens introdueix amb un estil amè en un període menystingut per la historiografia nacionalista, que l'ha considerat poc èpic, després de l'ensulsiada de 1714; un temps que, contràriament a l'opinió general, va ser d'una gran activitat artística. En aquestes pàgines trobem la vida i miracles de Pau Costa, escultor vigatà i autor del retaule, del qual s'ha perdut una part de la seva obra,

HERCE, Enric. *Girona, cuina a cuina*. Barcelona: Isard, 2000. 240 p.

Institut Català de la Salut. *Activitat 1998, direcció d'atenció primària Garrotxa, Ripollès i Pla de l'Estany*. Barcelona: Institut Català de la Salut, 2000. 38 p.

Institut Català de la Salut. *Activitat 1999, Atenció Primària Girona, Barcelonès Nord i Maresme*. Barcelona: Institut Català de la Salut, 2000. 1 CD-ROM.

Jornadas Ornitológicas Españolas (13, 1996, Figueras). *Actas de las XIII Jornadas Ornitológicas Españolas, 5-10 diciembre 1996 (Figueras-Girona)*. Madrid, Sociedad Española de Ornitología, 2000. 144 p.

KELSO, Fiona; DEGEAN, Isabel; CALVÍ, Irene. *Museu d'Escultura, Pals*. Barcelona: Fundació Privada Vila Casas, 1999. 90 p.

MARCEC, Arnald; PONS, Xavier; VICENS, Jaume. *Vulcà: sistema d'informació geogràfica aplicat a la gestió del parc natural de la zona volcànica de la Garrotxa*. Bellaterra: Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, 2000. 1 CD-ROM.

MARGALL, José. *Guía selecta «Sibarit»: selecció de restaurants de Barcelona i de les comarques de Girona, 1999-2000*. Vilafant: ed. de l'autor, 2000. 192 p.

MARQUÉS, Josep Maria. *Ermites i santuaris de la diòcesi de Girona*. Girona: Diputació de Girona, 2000. 183 p.

MENÉNDEZ, Inés; GÓMEZ, Agustín. *Mapa-guía del arte románico en Girona*. Bilbao: Nordik, 1999. 2 mapes.

MESTRE, Jesús. *De Girona a Barcelona: viatge al romànic català*. Barcelona: RACC/Edicions 62, 2001. 256 p.

encara que se'n conserva la més important (Cassà, Arenys...). També hi trobem l'anàlisi dels components de l'obra, la seva estructura, la iconografia i la distribució de les figures. Al presbiteri i al sòcol del retaule hi ha la plasmació de la vida dels pescadors cadaquesencs, i alhora es concep com un exemple de les icones de la mitologia catòlica, bàsica per entendre la cultura occidental i les seves pautes de pensament.

Destaquen en el llibre les fotos de Joan Vehí, fuster de professió i autèntic especialista en els costums locals. Cal assenyalar que l'edició, en tapa dura i de grandària notable, és trilingüe: català, castellà i anglès. Aquesta multiplicitat d'idiomes —convivència pacífica— serà, sens dubte, una de les característiques de les futures línies editorials. En definitiva, *El retaule de Cadaqués* és un producte amè, i no per això mancat de consistència.

Moisés de Pablo

Les cartes d'una nissaga

MATAS, Josep; PRAT, Enric; VILA, Pep.

Les cartes de les famílies Roger i Rosés.

Arxiu Municipal. Palafrugell, 2002.

L'Arxiu Municipal de Palafrugell, coincidint amb l'estrena de la seva nova seu

Edició com a Josep Matas, Enric Prat i Pep Vila

—que precisament està ubicada a la que havia estat casa dels Roger i dels Rosés (és coneguda per can Rosés)— i amb la col·laboració de la Diputació de Girona, ha editat aquest llibre, confegit per Josep Matas, Enric Prat i Pep Vila en una labor silenciosa i eficaç —professional— que facilita la comprensió dels textos i els ressalta. Matas ha tingut cura de resumir la història de la nissaga familiar que s'inicia amb Jacinto Roger, el qual arribà a Palafrugell pels volts de 1672 procedent de Maçanet de Cabrenys. Establert com a apotecari a la plaça de l'Església, el va succeir el seu fill Lluc, i a aquest el seu fill Francesc. El besnet de Jacinto, Anton, va ser el darrer dels Roger. Quan va morir, el 1800, va fer-se càrrec de béns i drets la família Rosés, hisendats i farmacèutics gironins, emparentats amb els anteriors pel casament de Maria Manuela Roger, filla i hereva universal d'Anton, amb Francisco Rosés. A partir d'aquell moment, la relació epistolar entre Giro-

na i Palafrugell va sovintegar. La tradició com a apotecaris dels Roger a Palafrugell, inclòs un canvi de casa d'un costat a l'altre del carrer Major, arriba fins avui amb la farmàcia de què és titular Frederic Suñer i Casadevall.

La segona part del llibre, a cura de Prat i Vila, és una selecció epistolar de les relacions entre els propietaris gironins i els administradors dels seus béns a Palafrugell.

El contingut d'aquestes cartes justifica el subtítol de l'obra: *Notícies de Palafrugell dels segles XVIII i XIX*, si bé la major part de la correspondència està datada en la primera meitat del segle XIX. Efectivament, amb l'excusa d'informar, i rebre o donar instruccions, sobre la botiga de farmàcia de Palafrugell, el mas Calvó d'Esclanyà (avui mas del Rellotge) i altres finques com l'olivaret de Sals, l'hort i la casa d'en Vergonyós i més propietats a Mont-ras, Llofriu i Torrent, els administradors i dependents dels Rosés comentaven també l'esdevenir històric local, tant pel que fa als grans fets generals com als usos i costums del poble. «Vullia Déu que acàviem de passar los 15 mil francesos, y sapiem de cert ahont van y per què, pues tota la gent està en expectació que serà aqueix gran silenci de coses que-s guarda, y pugam ab axò conseguir la pau que tant desitjam tots» (Joan Camps a Francisco Rosés, 26-II-1808).

Amb la publicació d'aquestes cartes, que formen part del fons Rosés a